

กฎหมายเกี่ยวกับค่าความเข้มข้น (odour concentration)

นายเชิดชาย นันทบุตร
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

กฎหมายในประเทศไทย กำหนดค่าความเข้มข้น (odour concentration) และวิธีการตรวจวัดค่าความเข้มข้นอยู่หลายฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณีหลัก ได้แก่ กรณีค่าความเข้มข้น ณ แหล่งกำเนิดกลิ่น (point source) และกรณีค่าความเข้มข้นในพื้นที่ที่ได้รับกลิ่น (Receptor) ดังต่อไปนี้

1. ค่าความเข้มข้นจากแหล่งกำเนิดกลิ่น (point source) เช่น จากโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภท จากการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีมาตรฐานค่าความเข้มข้นตามกฎหมายจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่

1.1 กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานและวิธีการตรวจสอบกลิ่นในอากาศจากโรงงาน พ.ศ. 2548 ของกระทรวงอุตสาหกรรม บังคับใช้วันที่ 4 มิถุนายน 2549

1.2 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ บังคับใช้วันที่ 11 กรกฎาคม 2553

กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ กำหนดค่ามาตรฐานค่าความเข้มข้นจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทโรงงานอุตสาหกรรม(บางประเภทตามรายชื่อแนบท้ายประกาศ) โดยมีจุดวัดกลิ่นจากปล่องระบายอากาศเสียของโรงงาน และรั้วหรือขอบเขตโรงงาน และกำหนดค่ามาตรฐานเหมือนกันทั้งสองฉบับ ได้แก่

ที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษ	บริเวณรั้วหรือ ขอบเขตแหล่งกำเนิดมลพิษ	ปล่อยปล่องระบายอากาศเสีย
เขตอุตสาหกรรม	ไม่เกิน 30 หน่วย	ไม่เกิน 1,000 หน่วย
นอกเขตอุตสาหกรรม	ไม่เกิน 15 หน่วย	ไม่เกิน 300 หน่วย

1.3 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากโรงงานผลิตยาง บังคับใช้วันที่ 17 เมษายน 2563 ที่กำหนดค่าความเข้มข้นเฉพาะโรงงานผลิตยางเท่านั้น มีค่าความเข้มข้นบริเวณรั้วหรือขอบเขตแหล่งกำเนิดมลพิษ ไม่เกิน 30 หน่วย และกลิ่นที่ปล่อยจากปล่องระบายอากาศเสีย ไม่เกิน 2,500 หน่วย

1.4 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ ที่ตรวจวัด

เฉพาะกิจการเลี้ยงสัตว์ บังคับใช้วันที่ 16 กรกฎาคม 2557 กำหนดค่าความเข้มข้นที่ปล่อยออกจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ไม่เกิน 30 หน่วย

ข้อจำกัดของกฎหมายตามข้อที่ 1.1-1.4 คือ ตรวจวัดได้เฉพาะกลิ่นจากแหล่งกำเนิดมลพิษบางประเภท ได้แก่ กลิ่นจากโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทที่ถูกระบุไว้ตามแนบท้ายประกาศ (ส่วนใหญ่เป็นโรงงานที่มีได้มีสารเคมีในกระบวนการผลิต) หรือกลิ่นเฉพาะจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ อีกทั้งยังมีขั้นตอนการเก็บตัวอย่างและการตรวจวัดค่อนข้างยุ่งยาก ค่าใช้จ่ายสูง

2. ค่าความเข้มข้นในพื้นที่ที่ได้รับกลิ่น (Receptor) ได้แก่ การตรวจวัดค่าความเข้มข้น ณ จุดที่ประชาชนอยู่อาศัยได้รับกลิ่น ได้แก่ การวัดความเข้มข้น ตามคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกลิ่นรบกวนที่เกิดจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 โดยจำแนกพื้นที่เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ 2 พื้นที่ ได้แก่

2.1 พื้นที่ต้องการคุ้มครองสุขภาพประชาชนเป็นพิเศษ (โรงพยาบาล สถานศึกษา สถานที่เลี้ยงเด็ก สถานที่ดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยพักฟื้นหรือผู้พิการ หรือที่คล้ายกันนี้) ต้องมีค่าความเข้มข้นน้อยกว่า 2 หน่วย

2.2 พื้นที่ทั่วไป นอกจากข้อ 1 ต้องมีค่าความเข้มข้นน้อยกว่า 4 หน่วย
วิธีการนี้สามารถตรวจวัดกลิ่นที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์เกี่ยวกับอาหาร เกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับการเกษตร ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก (ไม่ต้องเก็บตัวอย่าง ไม่ต้องส่งตัวอย่าง) ซึ่งใช้การตรวจวัด ณ จุดที่ได้รับกลิ่นได้เลย

การตรวจวัดกลิ่นที่ได้กล่าวไป ใช้วิธีให้คนดม (sensory test) ซึ่งเป็นวิธีมาตรฐานอ้างอิงมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา [American Society for Testing and Materials (ASTM)] หรือญี่ปุ่น [Japanese Industrial Standard (JIS)] จึงเป็นวิธีที่เชื่อถือได้

อ้างอิง

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานและวิธีการตรวจสอบกลิ่นในอากาศจากโรงงาน พ.ศ. 2548.ออนไลน์.สืบค้นได้จาก <https://www.diw.go.th/hawk/law/กฎกระทรวง%20กลิ่นจากโรงงาน.pdf>

กรณีศึกษาปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม. ออนไลน์.สืบค้นได้จาก <https://www.facebook.com/101570027902292/posts/162317685160859/>

คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกลิ่นรบกวนที่เกิดจากการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ออนไลน์.สืบค้นได้จาก http://laws.anamai.moph.go.th/download/suggestion/2560/K2561_2.pdf

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ ออนไลน์.สืบค้นได้จาก <http://slbkb.psu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/2558/2440/กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากโรงงานผลิตยาง ออนไลน์.สืบค้นได้จาก http://www.pcd.go.th/info_serv/File/T_0005.pdf

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ ออนไลน์.สืบค้นได้จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER15/DRAWERO53/GENERAL/DATA0000/00000134.PDF>

ประกาศคณะกรรมการควบคุมมลพิษ เรื่อง วิธีตรวจวัดค่าความเข้มข้นโดยการวิเคราะห์กลิ่นด้วยการดม (sensory test) และการขึ้นบัญชีรายชื่อผู้ทดสอบกลิ่นของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออนไลน์.สืบค้นได้จาก https://www.ieat.go.th/handbook/Program_IEAT/pdf/laws/full/ENVO20.pdf

environmental law enforcement ออนไลน์.สืบค้นได้จาก <https://www.facebook.com/315192705242656/posts/2547330905362147/>